

Klub 500

Vážená pani
Zuzana Čaputová
prezidentka Slovenskej republiky
Kancelária prezidenta SR
Štefánikova 2
811 05 Bratislava

V Bratislave, 26.11.2021

Vážená pani prezidentka,

dovoľujeme si obrátiť sa na Vás so žiadosťou o vrátenie návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Jaromíra Šíbla, Borisa Kollára, Alexandry Pivkovej a Jarmily Halgašovej na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. a ktorým sa dopĺňa zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „novela zákona“), ktorý schválila Národná rada Slovenskej republiky dňa 9. novembra 2021 s pozmeňujúcim a doplňujúcim návrhom poslankyne Jarmily Halgašovej, na opätovné prerokovanie do Národnej rady Slovenskej republiky.

Hlavným cieľom novely Zákona je podľa predkladateľov zabezpečiť návratnosť finančných prostriedkov, ktoré boli vynaložené na sanáciu environmentálnej záťaže z verejných zdrojov, a to formou zavedenia povinnosti náhrady finančných prostriedkov vynaložených na vykonanie sanácie environmentálnej záťaže vlastníkom sanovanej nehnuteľnosti.

Vážená pani prezidentka,

sme presvedčení, že schválená novela zákona je v rozpore s ústavnou povinnosťou štátu ochraňovať a podporovať hospodársku súťaž a považujeme ju za nedovolený zásah do vlastníckeho práva. Schválená novela je spôsobilá výrazným spôsobom zasiahnuť do práva na podnikanie vlastníkov a prevádzkovateľov priemyselných podnikov a vytvoriť diskriminačné prostredie, bez rešpektovania potreby rovnakých podmienok v podnikaní, vo fungujúcom trhovom hospodárstve. Zákon zavádza generálnu povinnosť súčasným vlastníkom nehnuteľnosti (pôdy) nahradiť náklady na sanáciu environmentálnej záťaže bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú povinnou osobou v zmysle Zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ustanovenie § 4 citovaného zákona, ktoré nebolo novelou dotknuté, je tak v rozpore s textom prijatej zmeny (čl. 1, §9a novely zákona), čo v praxi spôsobí len chaos pri jeho reálnom uplatňovaní. Zákon týmto spôsobom priamo diskriminuje „nepôvodcov“ environmentálnych záťaží, ktorí ich nespôsobili, pričom v mnohých prípadoch je už

Klub 500

v súčasnosti určená Slovenská republika ako osoba zodpovedná za odstránenie environmentálnej záťaže (povinná osoba). Takáto zmena pravidiel a zbavovanie sa zodpovednosti zo strany štátu formou prijatia legislatívnej zmeny narúša aj princípy právneho štátu, očividne najmä vo vzťahu k prípadom, kde už bolo rozhodnuté o tom, že povinnosti povinnej osoby vykoná štát.

Zdôrazňujeme, že takmer všetky areály boli v čase, keď znečistenie vzniklo, v rukách štátu. Ide o pozostatky starých záťaží zo 60. až 80. rokov minulého storočia. Keď sa týchto lokalít ujali noví majitelia, nie všetci kúpou preberali na seba aj zodpovednosť za odstránenie starých environmentálnych záťaží a neboli určení ako povinné osoby. Je neprijateľné, aby boli noví majitelia nútení podieľať sa majetkovo na jej likvidácii. Je nepochybné, že novoprijaté ustanovenie zákona má retroaktívne účinky, lebo sa vzťahuje aj na tých majiteľov, ktorí doteraz neboli „povinnými osobami“ (§ 4 zák. č. 409/2011 Z.z.), ale aj na tých, ktorí boli zaradení do programu sanácie environmentálnej záťaže pred jeho účinnosťou, uskutočnili sa monitorovacie či prieskumné vrty, ale sama sanácia sa uskutoční až po prvom decembri. Tým sa mení ich postavenie.

Schválená novela zákona dopĺňa zákon o § 9a Postupom pri uplatňovaní finančnej náhrady za sanáciu environmentálnej záťaže, a to ak štát uskutoční z verejných prostriedkov sanáciu environmentálnej záťaže, ktorá sa nachádza na nehnuteľnosti, ktorej vlastníkom alebo správcom nie je štát, je povinný požadovať od vlastníka nehnuteľnosti náhradu finančných prostriedkov vynaložených na vykonanie sanácie environmentálnej záťaže. Vlastník sanovanej nehnuteľnosti je na základe výzvy povinný uhradiť sumu zodpovedajúcu finančnej náhrade za sanovanú nehnuteľnosť alebo v lehote 30 dní, odo dňa doručenia výzvy, uzavrieť záložnú zmluvu. Záložná zmluva sa uzatvára na dobu 30 rokov; uvedená skutočnosť sa vyznačí v katastri nehnuteľností. Uloženie uvedenej povinnosti má nepochybne svoje konzekvencie súvisiace aj so slobodou pri nakladaní s vlastníckym právom.

V žiadnom prípade nespochybňujeme potrebu riešiť problematiku starých environmentálnych záťaží. Práve naopak, máme za to, že pri financovaní ich sanácie by sa Slovenská republika mohla inšpirovať príkladmi dobrej praxe zo zahraničia. Napríklad Rakúsko a Francúzsko používajú na financovanie nákladov súvisiacich s environmentálnymi záťažami špeciálny kompenzačný fond, tvorený z poplatkov za niektoré chemické látky či nebezpečné odpady. V susednej Českej republike je táto problematika riešená formou ekologických zmlúv medzi Fondom národného majetku Českej republiky a nadobúdateľmi privatizovaných podnikov, ktoré hovoria o úhrade nákladov na vysporiadanie ekologických záväzkov vzniknutých pred privatizáciou. V neposlednom rade by tiež Slovenská republika mohla hľadať spôsoby, ako na sanáciu starých environmentálnych záťaží využiť prostriedky z Európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Klub 500

Vážená pani prezidentka,

vzhľadom na vyššie uvedené Vás žiadame o nepodpísanie schválenej novely v zmysle čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky a jej vrátenie na opätovné prerokovanie do Národnej rady Slovenskej republiky.

Ďakujeme vopred za zváženie našej žiadosti a argumentov.

S úctou,

Ing. Alexej Beljajev
prezident APZD

Ing. Tomáš Malatinský, MBA
prezident AZZZ SR

Ing. Vladimír Soták
predseda Klubu 500

RNDr. Miroslav Kiraľvarga, MBA
prezident RÚZ

doc. Ing. Peter Mihók, CSc.
predseda SOPK